

Audito Rūmų 2020 m. metinė ataskaita. Žodynėlis

Terminas	Paaiškinimas
„Erasmus+“ magistrantūros paskolų garantijų priemonė	Europos investicijų fondo Europos Komisijos vardu įgyvendinama iniciatyva, kuria teikiamos garantijos paskoloms, skirtoms antrosios pakopos studijoms užsienyje, todėl studentams lengviau gauti finansavimą.
„Horizontas 2020“	ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programa 2014–2020 metų laikotarpiui.
„Omnibus“ reglamentas	2018 m. Finansinio reglamento peržiūra, kuria iš dalies keičiamos ir supaprastinamos ES finansinės taisyklės ir biudžeto valdymas.
<i>Acquis</i>	Visas ES teisynas, įskaitant teisės aktus, teismų sprendimus ir kitus teisės aktus.
Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimas	Bet kokia veikla iš tam tikro neprivalomos veiklos rūšių rinkinio, kuria siekiama daugiau, nei reikalaujama pagal aplinkosaugos reikalavimus, ir kurią vykdydami ūkininkai turi teisę gauti išmokas iš ES biudžeto.
Apimties ribojimas	Audito ataskaitoje nurodomos bet kokios sritys, kuriose auditorius negalėjo padaryti išvados ir kurios dėl to nebuvo įtrauktos į audito nuomonę.
Asignavimas	Biudžete konkrečiam tikslui atidėta suma. ES biudžetą sudaro įsipareigojimų asignavimai ir mokėjimų asignavimai.
Asignuotosios pajamos	Į ES biudžetą pervedamos lėšos (pavyzdžiui, baudos, korekcijos ir trečiųjų šalių įnašai į mokslinių tyrimų programas), kurios gali būti naudojamos tik apibrėžtam tikslui.

Asmeninės apsaugos priemonės (AAP)	Daiktai, pavyzdžiui, veido kaukės, pirštinės ir akių apsaugos priemonės, skirtos apsaugoti jas dėvintį asmenį nuo pavojaus sveikatai ar saugai.
Atestavimas	Tai metodas, kai audito patikinimas teikiamas dėl finansinės informacijos, kitų duomenų ar konkrečių audituojamo subjekto parengtų tvirtinimų.
Atidėjiny	Apskaitos terminas, kuriuo vadinamas į balansą įrašytas numatomo būsimo įsipareigojimo geriausias įvertis, kurio terminas arba suma yra neaiškūs.
Atidėjinių norma	Patvirtinto finansinio įsipareigojimo procentinė dalis, kuri turi būti atspindėta kaip atidėjiny.
Atitikties auditas	Auditas, kuriuo, renkant įrodymus, siekiama patvirtinti, kad veikla vykdoma laikantis taikomų taisyklių ir kitų teisės aktų bei sutarčių ar susitarimų sąlygų.
Atitikties patvirtinimas	Procesas, kuomet Komisija patikrina, ar valstybė narė tinkamai naudojo turimas žemės ūkio lėšas ir veiksmingai taikė savo valdymo ir kontrolės sistemas.
Atsietoji [pajamų] parama	ES išmokos ūkininkams, kurios nėra susietos su konkrečiu produkto gamyba.
Atsiskaitymas	Valstybei narei priklausančio likučio išmokėjimas arba lėšų susigrąžinimas iš valstybės narės siekiant užbaigti ES programą.
Audito institucija (AI)	Nepriklausomas nacionalinis subjektas, atsakingas už ES išlaidų programos sistemų ir operacijų auditą.
Audito seka	Duomenų judėjimo registravimas apskaitos arba administracinėje sistemoje, leidžiantis atsekti atskiras operacijas.
Bazinės išmokos sistema (BIS)	ES žemės ūkio sistema, pagal kurią ūkininkams išmokos mokamos pagal reikalavimus atitinkantį žemės plotą.

Bendra rizikos valdymo sistema (CRMF)	Valstybių narių atliekamo muitinio tikrinimo sistema, grindžiama muitinės administracijų keitimusi rizikos informacija ir analize.
Bendra saugumo ir gynybos politika (BSGP)	ES užsienio politikos dalis, kurioje daugiausia dėmesio skiriama saugumo ir gynybos pajėgumams.
Bendra stebėjimo ir vertinimo sistema (BSVS)	Bendros žemės ūkio politikos veiksmingumo vertinimo taisyklės ir procedūros.
Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP)	Viena bendra ES politika žemės ūkio srityje, kurią sudaro subsidijos ir įvairios kitos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, deramą ES ūkininkų gyvenimo lygį, skatinti kaimo plėtrą ir apsaugoti aplinką.
Bendra žuvininkystės politika	ES žuvų ir žvejybos valdymo sistema, skirta tvariems žuvų ištekliams ir stabilioms žvejybos bendruomenės pajamoms užtikrinti.
Bendras leidžiamas sužvejoti kiekis	Vykdamt bendrą žuvininkystės politiką nustatomas didžiausias žuvų išteklių kiekis, kuris gali būti sužvejotas kiekvienais metais.
Bendras bendrosios išimties reglamentas (BBIR)	ES reglamentas, kuriuo leidžiama taikyti tam tikrų rūšių valstybės pagalbos priemones, apie kurias nereikia pranešti Komisijai.
Bendroji įmonė (BI)	ES įstaiga, įsteigta kartu su partneriu projektui ar veiklai mokslinių tyrimų ir technologijų srityje vykdyti.
Bendroji programa	Europos kaimynystės priemonės programa, pagal kurią lėšos skiriamos kelioms šalims, atitinkančioms tam tikras sąlygas, kaip priedas prie jų pagrindinių finansinių asignavimų.
Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)	Standartinis šalies gerovės matas, grindžiamas pajamomis iš vidaus šaltinių ir užsienio.

Bendrųjų nuostatų reglamentas (BNR)	Reglamentas, kuriuo nustatomos visiems penkiems Europos struktūriniais ir investicijų fondams taikomos taisyklės.
Biudžeto garantija	Įsipareigojimas panaudoti ES biudžetą bet kokiems EIB nuostoliams, patirtiems, jei gavėjas nevykdo savo įsipareigojimų, susijusių su ESIF, pavyzdžiui, nevykdo paskolos įsipareigojimų, kompensuoti.
Biudžeto įvykdymo patvirtinimas	Kasmet Europos Parlamento priimamas sprendimas, kuriuo patvirtinama, kad Komisija galutinai įvykdė biudžetą.
Biudžeto valdymo institucija	Šiuo terminu daroma nuoroda į Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą joms vykdant savo sprendimų priėmimo įgaliojimus ES biudžeto klausimais.
BNP aprašas	Procedūrų, statistinių duomenų ir kitų elementų, naudojamų BNP apskaičiuoti, sąrašas.
BNP išlyga	Išlyga dėl valstybės narės BNP pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo.
Darnus vystymasis	Požiūris į vystymąsi, kuriuo atsižvelgiama į ilgalaikius reikalavimus, pavyzdžiui, rezultatų tvarumą, aplinkos ir gamtos išteklių išsaugojimą, socialinį ir ekonominį teisingumą.
Daugiamečiai žolynai	Žemės ūkio paskirties žemė, kurioje žolė ar kitokie žoliniai pašariniai augalai auga ilgiau nei penkerius metus iš eilės.
Daugiametė finansinė programa (DFP)	ES išlaidų planas, kuriame nustatyti prioritetai (remiantis politikos tikslais) ir viršutinės ribos pagal šešias pagrindines išlaidų kategorijas, paprastai septyneriems metams. Tai struktūra, pagal kurią sudaromi metiniai ES biudžetai apribojant kiekvienos kategorijos išlaidas.
Daugiasritė specialioji išlyga	Kompleksinio pobūdžio specialioji BNP išlyga.
<i>De minimis</i> valstybės pagalba	Valstybės pagalbos suma, žemiau kurios nereikia Komisijos patvirtinimo.

Decentralizuota agentūra	Nepriklausoma ES įstaiga, įsteigta neribotam laikui kaip kompetencijos centras vykdyti užduotis, padedančias plėtoti ir įgyvendinti ES politiką.
Derybų skyrius	Viena iš svarbiausių <i>acquis</i> sričių stojimo derybose su šalimis kandidatėmis.
Didelės apimties projektas	ES finansuojamas projektas, kurio visa tinkamų finansuoti išlaidų suma viršija 50 milijonų eurų transporto, aplinkos ir energetikos sektoriuose.
Didinamasis poveikis	Kai tam tikras konkretaus indėlio, pavyzdžiui, ES investicijų ar garantijų, pokytis lemia didesnę išdirbio, pavyzdžiui, visų investicijų, pokytį.
Didžiausias pagalbos intensyvumas	Visa paramos suma, kuri gali būti išmokėta finansuojamai sričiai, išreikšta tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi. Didžiausias pagalbos intensyvumas kiekvienos programos atveju skiriasi ir priklauso nuo įvairių veiksnių, pavyzdžiui, geografinės padėties.
Dotacija	Negrąžintina išmoka iš ES biudžeto paramos gavėjui įgyvendinti finansavimo reikalavimus atitinkantį projektą ar programą.
Duomenų bazė ARACHNE	Komisijos sukurta duomenų gavybos priemonė, skirta padėti vadovaujančiosioms institucijoms administruoti ir valdyti ESI fondus.
Efektyvumas	Geriausias naudojamų išteklių, vykdomos veiklos ir įgyvendintų tikslų [pagal Reglamentą (ES) 2018/1046] santykis.
EIB išorės skolinimo įgaliojimas	ES EIB suteikti įgaliojimai dalyvauti finansavimo operacijose šalyse partnerėse, suteikiant garantiją iš ES biudžeto.
Ekonominis rezultatas	Metų rezultatas, nurodytas ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose, atspindintis skirtumą tarp pajamų ir išlaidų.

Ekonomiškumas	Tinkamo kiekio ir kokybės išteklių už geriausią kainą suteikimas tinkamu laiku.
Ekspertinės imties sudarymas	Kitaip nei statistinės atrankos atveju – procedūra, pagal kurią auditorius savo nuožiūra audito testams atlikti atranka vienetus iš populiacijos, kad atitiktų iš anksto nustatytus kriterijus.
ES 13	13 valstybių narių, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2004 m. (Bulgarija, Čekija, Estija, Kroatija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija).
ES patikos fondas (ESPF)	ES administruojamas fondas, kuriame iš įvairių šaltinių kaupiamos lėšos tarptautiniam reagavimui į ekstremaliąją situaciją ar tebesitęsiančią krizę finansuoti, paprastai besivystančiose šalyse.
ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondas	ES patikos fondas stabilumui Sahelio regione (įskaitant Čado ežero baseiną), Somalio pusiasalyje ir Šiaurės Afrikoje remti ir prisidėti prie geresnio migracijos valdymo šalinant pagrindines jos priežastis.
Etatų planas	Didžiausias galimas ES institucijos ar įstaigos darbo vietų skaičius pagal darbo vietos kategoriją ir darbo užmokesčio kategoriją.
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	ES priemonė, pagal kurią teikiama finansinė parama tvariai tarpusavyje sujungtai infrastruktūrai energetikos, transporto ir informacinių ir ryšių technologijų sektoriuose kurti.
Europos investicijų fondas (EIF)	Specializuotas mažoms ir vidutinėms įmonėms skirtų rizikos finansų teikėjas visoje Europoje. Priklauso EIB grupei.
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	ES fondas, kuriuo padedama žvejams pereiti prie tvarios žuvininkystės, o pakrančių bendruomenėms – įvairinti savo ekonomiką.

Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema	ES apskaitos sistema, skirta tam, kad ekonomika būtų apibūdinta sistemingai ir išsamiai.
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF)	ES fondas, kuriuo remiami valstybių narių veiksmai teikiant pagalbą maistu ir kitą materialinę pagalbą skurdžiausiems visuomenės nariams.
Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)	ES fondas ekonominei ir socialinei sanglaudai ES stiprinti, finansuojant investicijas, kuriomis mažinami regionų skirtumai.
Europos socialinis fondas (ESF)	ES fondas, skirtas švietimo ir užimtumo galimybėms sudaryti ir žmonių, kuriems gresia skurdas, padėčiai pagerinti.
Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	Investicijų paramos mechanizmas, pagal Investicijų planą Europai sukurtas Europos investicijų banko (EIB) ir Komisijos privačiojo sektoriaus investicijoms į projektus, kurie yra strategiškai svarbūs ES, telkti.
Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai)	Penki pagrindiniai ES fondai, kurie visi kartu remia ekonominę plėtrą visoje ES. Tai Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas, Sanglaudos fondas, Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.
Europos struktūrinių ir investicijų fondų koordinavimo komitetas	Komisijos komitetas, įgaliotas aptarti, kaip turėtų būti įgyvendintos taisyklės, reglamentuojančios struktūrinius ir investicijų fondus.
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	ES fondas, skirtas ES įnašui, kuriuo remiamos kaimo plėtros programos, finansuoti.
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	ES fondas, skirtas tiesioginėms išmokoms ūkininkams ir priemonėms, kuriomis reguliuojamos arba remiamos žemės ūkio rinkos, finansuoti.

<i>Ex post</i> vertinimas	Nepriklausomas užbaigto projekto ar programos veiksmingumo, efektyvumo, nuoseklumo, tinkamumo ir ES pridėtinės vertės vertinimas.
Finansinė pataisa	Priemonė, skirta apsaugoti biudžetą nuo netinkamų ar dėl sukčiavimo atsiradusių išlaidų, nutraukiant lėšų teikimą ar jas susigrąžinant, kad būtų kompensuoti mokėjimai, kurie buvo klaidingai atlikti ES projektams ar programoms remti.
Finansinė priemonė (finansų inžinerija)	Finansinė parama iš ES biudžeto investicijų į nuosavą arba kvazinuosavą kapitalą, paskolų ar garantijų arba kitų rizikos pasidalijimo priemonių forma.
Finansinis reglamentas	Taisyklės, reglamentuojančios ES biudžeto nustatymą, panaudojimą ir susijusius procesus, pavyzdžiui, vidaus kontrolę, ataskaitų teikimą, auditą ir biudžeto įvykdymo patvirtinimą.
Finansų tarpininkas	Subjektas, veikiantis kaip sąsaja tarp finansinės priemonės fondo valdytojo ir galutinių gavėjų.
Galutinis gavėjas / Gavėjas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuris gauna dotaciją ar paskolą iš ES biudžeto arba galiausiai turi naudos iš ES lėšomis finansuojamos veiklos.
Geoerdvinė paramos paraiškų programa (GSAA)	Internetinė priemonė, skirta teikti su plotu susietas paramos žemės ūkiui paraiškas.
Gera aplinkos būklė	Kokybinis jūrų ir vandenynų sveikatos, biologinės įvairovės, produktyvumo ir ilgalaikio tvarumo tikslas.
Gini koeficientas	Statistinės populiacijos nelygybės laipsnio matas, pavyzdžiui, įvertinant, kiek šalies turto ar pajamų pasiskirstymas skiriasi nuo visiškai vienodo pasiskirstymo.
Į jūrą išmetamas laimikis	Į jūrą išmetamos nepageidaujamos žuvys.
Įgaliojimo susitarimas	Tam tikrose politikos srityse su fiziniiais asmenimis ar subjektais sudarytas susitarimas dėl ES lėšų įgyvendinimo taikant netiesioginio valdymo principą.

Indėlis	Finansinės, žmogiškosios, materialios, administracinės ar reguliavimo priemonės, naudojamos įgyvendinti projektą ar programą.
Integravimas	Sisteminis atsižvelgimas į konkrečius prioritetus (pavyzdžiui, lyčių lygybę, klimato apsaugą) visais politikos formavimo ir įgyvendinimo etapais.
Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)	ES mechanizmas, kurį naudoja valstybės narės išmokoms ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką valdyti ir tikrinti.
Intervencijos logika	Pasiūlymo tikslų, planuojamo indėlio ir veiklos ir numatomų rezultatų bei poveikio sąsajos.
Investicijos į nuosavą kapitalą	Į įmonę investuoti pinigai mainais į nuosavybės ir pelno dalį.
Įsipareigojimas	Biudžeto suma, skirta finansuoti konkretų išlaidų punktą, pavyzdžiui, sutartį ar susitarimą dėl dotacijos. Įsipareigojimas susijęs su atitinkamais įsipareigojimų asignavimais.
Įsipareigojimų asignavimas	Metinė konkrečioms išlaidų punktams skirta turimų ES biudžeto sumų maksimali riba.
Įsipareigojimų panaikinimas	Komisijos vykdomas visų ar dalies nepanaudotų įsipareigojimų panaikinimas.
Išankstinio finansavimo mokėjimas	Grynųjų pinigų avansas nustatytai veiklai finansuoti tam tikrą laikotarpį.
Išdirbis	Tai, kas buvo padaryta ar pasiekta įgyvendinus projektą, pavyzdžiui, surengti mokymo kursai ar nutiestas kelias.
Išimčių registras	Dokumentas, kuriame registruojami nukrypimai nuo nustatytos kontrolės ir procedūrų, įskaitant priežastis ir poveikį.
Išlyga	Trūkumas, kurį nurodo generalinis direktorius patikinimo pareiškimе, kurį jis pateikia metinėje veiklos ataskaitoje.

Išmokėjimo lygis	Visų lėšų, išmokėtų galutiniams gavėjams pagal finansinę priemonę, procentinė dalis.
Išorės siena	siena, įskaitant oro uostus ir jūrų, ežerų ar upių uostus, tarp ES valstybės narės ir ES nepriklausančios šalies.
Išorės veiksmai	ES veikla, kuria siekiama teikti pagalbą ir plėtoti ryšius su ES nepriklausančiomis šalimis, be kita ko, sudarant daugiašalius susitarimus, taip pat su regioninėmis ar pasaulinėmis organizacijomis.
Išstūmimo poveikis	Ekonominis poveikis, kai dėl padidėjusių valdžios sektoriaus išlaidų mažėja privačiojo sektoriaus investicijos.
Įvertintas klaidų lygis	Statistinis klaidų lygio, paveikiančio populiaciją, įvertis, paremtas reprezentatyvios operacijų imties testavimu.
Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI)	ES programa, kuria siekiama padėti nesimokančiam ir nedirbančiam jaunimui regionuose, kuriuose jaunimo nedarbo lygis yra didesnis kaip 25 %.
Jautri funkcija	Darbas ar pareigos, susijusios su dideliu savarankiškumu ar vykdomaisiais įgaliojimais, kuriais galėtų būti piktnaudžiaujama siekiant asmeninės finansinės ar kitokios naudos.
Judumas mokymosi tikslais	Studijos ar mokymasis kitoje šalyje.
Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė (KVTBP)	Pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą įgyvendinama ES programa, pagal kurią į vieną sujungiamos kelios išorės veiksmų priemonės.
Kaimo plėtros programa (KPP)	Komisijos patvirtintų daugiamečių nacionalinių arba regioninių tikslų ir veiksmų, padedančių įgyvendinti ES kaimo plėtros politiką, rinkinys.
Kaupiamoji apskaita	Apskaitos metodas, pagal kurį pajamos pripažįstamos tada, kai jos uždirbamos, o išlaidos – tada, kai jos patiriamos, o ne tada, kai jos gaunamos ar apmokamos.

Kiekybiškai įvertinama klaida	Teikiant operacijų testavimo rezultatų ataskaitas, Audito Rūmų naudojama klasifikacija, kai gali būti išmatuota klaidos paveikta operacijos suma.
Klaida	Neteisingo skaičiavimo ar pažeidimo dėl teisinių ir sutartinių reikalavimų nesilaikymo rezultatas.
Komisijos tarnybų darbinis dokumentas (SWD)	Neprivalomas Komisijos dokumentas, parengtas diskusijoms institucijos viduje arba už jos ribų.
Kompleksinė parama	Mechanizmas, pagal kurį išmokos ūkininkams priklauso nuo to, kaip jie laikosi su aplinka, maisto sauga, gyvūnų sveikata ir gerove bei žemės valdymu susijusių reikalavimų.
Konsoliduotos finansinės ataskaitos	Viename dokumente pateiktos visų ES institucijų, agentūrų ir įstaigų finansinės ataskaitos.
Konvergencija	Procesas, kurio metu valstybės narės, norinčios įsivesti eurą, siekia atitikti konkrečius ekonominius ir reguliavimo kriterijus.
Kotonu susitarimas	ES, jos valstybių narių ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių sutartis, kuria skatinamas ekonominis, socialinis ir kultūrinis vystymasis, taika ir saugumas, taip pat stabili ir demokratinė politinė aplinka.
Leidimus suteikiantis pareigūnas	Asmuo, atsakingas už ES įstaigų pajamų ir išlaidų įgyvendinimą.
Lėšų įsisavinimas	ES valstybėms narėms skirtų lėšų dalis, panaudota tinkamumo finansuoti reikalavimus atitinkantiems projektams (dažnai išreikšta procentais).
Likutinis klaidų lygis /Likutinis rizikos lygis / Bendras likutinis klaidų lygis (LKL / LRL / BLKL)	Populiacijos dalis, kuri nėra laikoma tvarkinga, atsižvelgus į visų kontrolės procedūrų, susigrąžinimų ir pataisymų poveikį.
Makrofinansinė parama	Finansinės paramos, kurią ES teikia šalims partnerėms, patiriančioms mokėjimų balanso ar biudžeto sunkumų, forma.

Mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Dydžio apibrėžtis, taikoma įmonėms ir kitoms organizacijoms, remiantis įdarbintų darbuotojų skaičiumi ir tam tikrais finansiniais kriterijais. Mažosiose įmonėse dirba mažiau kaip 50 darbuotojų, o apyvarta arba bendra balanso suma neviršija 10 milijonų eurų. Vidutinėse įmonėse dirba mažiau nei 250 darbuotojų, apyvarta neviršija 50 milijonų eurų, o bendra balanso suma – 43 milijonų eurų.
Metinė kontrolės ataskaita (MKA)	Valstybės narės audito institucijos parengtas dokumentas, pateiktas Komisijai kaip tos šalies metinio patikinimo paketo dalis.
Metinė valdymo ir veiklos ataskaita (MVVA)	Kasmet Komisijos rengiama ES biudžeto valdymo ir pasiektų rezultatų ataskaita, kurioje apibendrinama jos generalinių direktoratų ir vykdomųjų įstaigų metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija.
Metinė veiklos ataskaita (MVA)	Ataskaita, kurią rengia kiekvienas Komisijos generalinis direktoratas, ES institucija ir įstaiga, kurioje nurodyta, kaip jie vykdė savo veiklą atsižvelgdami į savo tikslus ir kaip panaudojo savo finansinius ir žmogiškuosius išteklius.
Metinis periodiškumas	Biudžeto principas, pagal kurį biudžetas turi būti surinktas ir panaudotas per finansinius metus, su kuriais jis yra susijęs.
Mokėjimo agentūra (MA)	Valstybės narės paskirta įstaiga ES žemės ūkio išlaidoms administruoti.
Mokėjimų asignavimas	Leidimas atlikti mokėjimą, kai bus įvykdytos atitinkamos sąlygos.
Muitinės patikros po prekių išleidimo	Muitinis tikrinimas, atliekamas muitinei išleidus prekes.
Muitų nepriemoka	Importo maito, kurio būtų tikimasi visai ekonomikai, ir faktiškai surinktos sumos skirtumas.

MVĮ iniciatyva	Bendra Komisijos / Europos investicijų fondo finansinė priemonė, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas mažosioms ir vidutinėms įmonėms gauti finansavimą.
Nacionalinis koordinavimo centras (NKC)	Įstaiga, koordinuojanti valstybių narių sienų stebėjimo institucijų veiklą ir padedanti joms keistis informacija tarpusavyje ir su <i>Frontex</i> .
Nacionalinis skatinamojo finansavimo bankas arba įstaiga	Finansų įstaiga, vyriausybės įsteigta ekonominei plėtrai finansuoti.
Neapibrėžtieji įsipareigojimai	Galimas mokėjimo įsipareigojimas, kuris gali atsirasti priklausomai nuo būsimų įvykių rezultatų.
Neaptikimo rizika	Rizika, kad atliekant audito testus nebus nustatyta klaidų arba trūkumų.
Neįvykdyti įsipareigojimai	Prisiimtų įsipareigojimų, kurie dar neišmokėti, suma.
Netiesioginės išlaidos	Paramos gavėjo patirtos išlaidos, kurios nėra konkrečiai susijusios su ES projektu ar veikla, pavyzdžiui, pridėtinės išlaidos ar kitos administracinės išlaidos.
Netiesioginis valdymas	ES biudžeto vykdymo metodas, kai Komisija paveda vykdymo užduotis kitiems subjektams (pavyzdžiui, trečiosioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms).
Nuosavi ištekliai	ES biudžetui finansuoti naudojamos lėšos, kurių didžioji dalis yra valstybių narių įnašai.
Operacija	Į ES sąskaitas įtraukta operacija, pavyzdžiui, atliktas mokėjimas arba gautos pajamos.
Ortografinė nuotrauka	Aerofotografija, kuria įvertinamas aukštis, posvyris ir paviršiaus topografija, siekiant suderinti atstumo matavimus.
Pagrindinis veiksmingumo rodiklis	Kiekybinis rodiklis, kuriuo parodomi veiklos rezultatai atsižvelgiant į pagrindinius tikslus.

Papildomumas	Principas, kad ES finansavimas, visų pirma ESI fondų lėšomis, turi papildyti nacionalines išlaidas, o ne jas pakeisti.
Parama biudžetui	Tiesioginis ES pagalbos pervedimas į šalies partnerės nacionalinį išdą, atsižvelgiant į tam tikras sąlygas.
Paramos gavėjas	Fizinis ar juridinis asmuo, kuris gauna dotaciją arba paskolą iš ES biudžeto.
Partnerystės susitarimas (PS)	Susitarimas tarp Komisijos ir valstybės narės arba trečiosios (-ių) šalies (-ių) ES išlaidų programos kontekste, pavyzdžiui, nustatant strateginius planus, investavimo prioritetus arba prekybos ar paramos vystymuisi teikimo sąlygas.
Pasidalijamasis valdymas	ES biudžeto panaudojimo metodas, kai, priešingai tiesioginiam valdymui, Komisija užduočių vykdymą perduoda valstybėms narėms, išlaikydama galutinę atsakomybę.
Patikimas finansų valdymas	Išteklių valdymas pagal ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo principus.
Patikimumo intervalas	Statistinis imties rezultatų tikslumo matas, naudojamas apskaičiuojant klaidų lygį.
Patikinimo paketas	Dokumentų, kuriuos kiekviena valstybė narė kasmet pateikia Komisijai dėl ESI fondų, rinkinys, kurį sudaro metinės finansinės ataskaitos, santrauka, kontrolės ataskaita, vadovybės pareiškimas ir audito nuomonė.
Patikinimo pareiškimas	Komisijos generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas pareiškimas dėl finansinių ataskaitų išsamumo ir tikslumo, jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, vidaus kontrolės sistemų veikimo ir patikimo finansų valdymo principų laikymosi.

Patikinimo pareiškimas (<i>Déclaration d'assurance</i> , DAS)	Audito Rūmų metinėje ataskaitoje skelbiamas pareiškimas, kuriame jie pateikia savo audito nuomonę dėl ES finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo.
Patikinimo užduotis	Tai auditas, po kurio pateikiama nuomonė dėl audito dalyko, pavyzdžiui, finansinių ataskaitų rinkinio patikimumo arba operacijų tvarkingumo.
Patikos fondas „Bêkou“	ES patikos fondas Centrinės Afrikos Respublikos stabilizavimui ir atstatymui remti.
Pažeidimas	ES (arba atitinkamų nacionalinių) taisyklių ar sutartinių įsipareigojimų pažeidimas.
Pažeidimų nagrinėjimo procedūra	Procedūra, kai Komisija taiko veiksmus prieš bet kurią ES valstybę narę, kuri nevykdo savo įsipareigojimų pagal ES teisę.
Pereinamojo laikotarpio priemonė	Priemonė, kuria užtikrinamas finansavimo tęstinumas pereinant iš vienos ES finansavimo schemos į kitą.
Perkėlimas	Nepanaudotų biudžeto asignavimų perkėlimas iš vienu finansinių metų į kitus, atsižvelgiant į tam tikras sąlygas.
Persikėlimas	Pabėgėlių perkėlimas iš šalies, kurioje jie pateikė prieglobsčio prašymą, į kitą šalį, kuri sutiko juos priimti ir galiausiai leidžia jiems nuolat įsikurti.
Piniginio vieneto atranka (PVA)	Statistinis atrankos metodas, pagal kurį galimybė pasirinkti konkrečią operaciją yra proporcinga jos dydžiui.
Porinės veiklos vykdymas	Gebėjimų specializuotose srityse stiprinimo mechanizmas, pagal kurį šalies partnerės įstaiga gauna paramą iš analogiškos institucijos ES valstybėje narėje.
Potenciali šalis kandidatė	Šalis ar teritorija, kuri turi aiškią perspektyvą ateityje įstoti į ES, tačiau kuriai dar nesuteiktas šalies kandidatės statusas.

Poveikio vertinimas	Galimo (<i>ex ante</i>) arba faktinio (<i>ex post</i>) politikos iniciatyvos arba kitų veiksmų poveikio analizė.
Poveikis	Užbaigto projekto ar programos ilgalaikiai padariniai, kurie gali būti socialiniai ir ekonominiai, aplinkos ar finansiniai.
Pridėtinės vertės mokesčiu / PVM grindžiamas nuosavas išteklius	ES nuosavas išteklius, kurį sudaro nustatyta kiekvienos valstybės narės surinkto PVM dalis (pareikalavimo tarifas).
Pridėtinės vertės mokestis (PVM)	Netiesioginis vartojimo mokestis, taikomas prekių gamybai bei platinimui ir paslaugų teikimui, kurį galiausiai moka galutinis vartotojas.
Prieštaravimo procedūra	Procedūra, pagal kurią Komisija aptaria savo kontrolės patikrų rezultatus su tikrinama įstaiga ar padaliniu, siekdama užtikrinti, kad jie būtų tinkamai pagrįsti.
Prioritetinė kryptis	Pagrindinis veiksmų programos tikslas, suskirstytas į vieną ar daugiau investavimo prioritetų.
Programa	Priemonės, kuriomis įgyvendinami konkretūs ES politikos tikslai, paprastai pasitelkiant bendrai finansuojamus projektus.
Programavimo laikotarpis	Laikotarpis, per kurį ES išlaidų programa planuojama ir įgyvendinama.
Programoje dalyvaujančios šalys („Erasmus+“)	ES valstybės narės, Šiaurės Makedonija, Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija, Serbija ir Turkija.
Programos ataskaita	Metinio biudžeto projekte Komisijos prašomų veiklos asignavimų kiekvienai išlaidų programai pagrindimas, remiantis ankstesnių metų įgyvendinimu, vertinamu pagal rodiklius.
Programos sąmata	Šalies partnerės parengtas ir Europos Komisijos patvirtintas dokumentas, kuriame nustatyta bendradarbiavimo ar vystymo veikla, kuri turi būti įgyvendinta, ir būtini finansiniai, žmogiškieji ir materialiniai ištekliai.

Programos užbaigimas	Finansinis atsiskaitymas už ES programą ar fondą, sumokant likutį valstybei narei ar kitai šaliai paramos gavėjai arba susigrąžinant joms išmokėtas lėšas.
Programų veiksmingumo apžvalga	MVVA priedas, kuriame apibendrinamos visos programų ataskaitos, įskaitant pasirinktus programos rodiklius.
PVM apskaičiavimo bazė	Bendra prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, vertė.
PVM išlyga	Išlyga dėl valstybės narės PVM pagrįsto nuosavo išteklių apskaičiavimo.
PVM pareikalavimo tarifas	Procentinis dydis, taikomas kiekvienos valstybės narės PVM apskaičiavimo bazei PVM pagrįstam nuosavam ištekliui apskaičiuoti.
Reikšmingumo riba	Riba, kurią viršijus laikoma, kad pažeidimai, nustatyti audituotoje populiacijoje ar finansinės būklės ataskaitose, veikia tikslumą ir patikimumą.
Reprezentatyviosios statistinės imties sudarymas	Statistinių metodų taikymas, siekiant sudaryti imtį, kuri atspindi populiacijos, iš kurios ji buvo atrinkta, ypatumus.
Reprezentatyvus klaidų lygis	Statistinis klaidų lygis, paveikiančio populiaciją, įvertis, paremtas reprezentatyvios šios populiacijos operacijų imties testavimu.
Rezultatas	Iš karto užbaigus projektą ar programą pasireiškiantis poveikis, pavyzdžiui, geresnės galimybės įsidarbinti kursų dalyviams ar geresnis susisiekimas nutiesus naują kelią.
Rezultatų rodiklis	Išmatuojamas kintamasis, pagal kurį teikiama informacija, būtina įvertinti tiesioginį remiamų projektų poveikį tikslinei populiacijai.

Rinkos priemonė	Viešoji intervencija žemės ūkio rinkose, skirta mažinti kainų sumažėjimo padarinius ir struktūrines problemas teikiant specialią sektorinę paramą (pavyzdžiui, vaisių ir daržovių, vyno ir pieno teikimo mokykloms).
Sąjungos muitinės kodeksas	Pagrindinis ES muitų teisės aktas.
Sąlyginis metodas	Komisijos taikomas metodas, pagal kurį ES įnašai į kelių paramos teikėjų projektus sujungiami su kitų paramos teikėjų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms išlaidų punktams.
Sanglaudos fondas (SF)	ES fondas, skirtas ekonominiams ir socialiniams skirtumams ES mažinti, finansuojant investicijas valstybės narėse, kuriose bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui nesiekia 90 % ES vidurkio.
Sanglaudos šalis	ES valstybės narė, atitinkanti Sanglaudos fondo paramos skyrimo reikalavimus.
Sąskaitų patvirtinimas	Metinis procesas, kuomet, atlikus patikras, Komisija patvirtina įgyvendinančiųjų institucijų ir partnerių prašomas apmokėti sumas.
Saugoma jūrų teritorija	Įstatymu ar kitu būdu paskelbta teritorija, kurioje apsaugoma ir išlaikoma biologinė įvairovė, gamtos išteklių ir kultūros paveldo vietovės.
Sąveika	Sistemos gebėjimas palaikyti ryšį ir dirbti su kitomis sistemomis, be kita ko, keičiantis duomenimis.
Sertifikavimo įstaiga	Žemės ūkio išlaidų atveju, viešas arba privatus subjektas, valstybės narės paskirtas patvirtinti akredituotos mokėjimo agentūros metinių finansinių ataskaitų patikimumą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.
Statistinis imties sudarymas	Statistiškai pagrįstas imties sudarymo metodas, naudojamas atliekant audito testus, siekiant pateikti reprezentatyvius rezultatus.

Strategija „Europa 2020“	2010 m. pradėta įgyvendinti Europos Sąjungos dešimties metų strategija, kurios tikslas – skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą.
Suminė likutinė rizika	Išlaidos, kurios išlieka netinkamos programavimo laikotarpio pabaigoje, pritaikius visas taisyklingas priemones.
Supaprastintas išlaidų apmokėjimas (SIA)	Metodas, skirtas dotacijos sumai nustatyti, taikant metodus, kaip antai standartinio vieneto įkainius, finansavimą nustatyto dydžio suma arba vienkartinės išmokas, o ne atsižvelgiant į faktines paramos gavėjo patirtas išlaidas. Jis skirtas administracinei naštai sumažinti.
Susietoji parama	ES išmokos ūkininkams už konkretaus produkto gamybą.
Susigrąžinamas PVM	PVM, kurį apmokestinamasis asmuo gali išskaičiuoti iš mokesčių institucijoms mokėtino PVM, atsižvelgiant į šią jau sumokėtą sumą perkant prekes ir paslaugas.
Susigrąžinimo pavedimas	Dokumentas, kuriuo reikalaujama sumokėti mokėtiną sumą.
Susitarimas dėl įnašo	Komisijos ir organizacijos, įgyvendinančios veiksmus pagal netiesioginio valdymo principą, kuri parodė gebėjimą lėšas valdyti tokiu pačiu lygiu kaip ir Komisija, susitarimas.
Šalis kandidatė	Šalis, kurios paraišką dėl narystės ES oficialiai pripažino Europos Vadovų Taryba.
Taisomoji geba	Komisijos naudojama priemonė vertinant būsimų pataisymų lygį.
Taisomojo biudžeto projektas	Komisijos pasiūlymas iš dalies pakeisti ES biudžetą įgyvendinimo laikotarpiu.
Tarpinė įstaiga	Organizacija, pavyzdžiui, nacionalinė viešoji arba privati įstaiga, NVO arba ES decentralizuota agentūra, paskirta administruoti ES finansavimą pagal netiesioginį arba pasidalijamąjį valdymą.

Tarpinis mokėjimas	Mokėjimas pagal ES projektą ar programą, atliekamas paramos gavėjui pasiekus sutartyje arba susitarime dėl dotacijos nurodytą tarpinę reikšmę.
Tarptautinė jūrų tyrinėjimo taryba (ICES)	Tarpvyriausybinė jūrų mokslo organizacija, kuri siekia gerinti mokslinį supratimą apie jūrų ir vandenynų būklę ir tausų jų naudojimą ir juo dalytis.
Tarptautiniai audito standartai (TAS)	Tarptautinės buhalterijų federacijos paskelbti finansinio audito standartai.
Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius (ITER)	Tarptautinis mokslinių tyrimų projektas, vykdomas kaip ES ir įvairių šalių partnerystė siekiant parodyti viso masto branduolių sintezės energijos reaktoriaus mokslines ir technologines galimybes.
Tarpžinybinės konsultacijos	Oficiali procedūra, pagal kurią Komisijos padalinys prašo kitų padalinių patarimo ar nuomonės dėl pasiūlymo.
Tausi žvejyba	Žvejybos praktika, kurią taikant neišeikvojami žuvų išteklių ir mažinamas poveikis aplinkai.
Teisė į išmoką	Perduodamoji teisė, kurią turėdamas aktyvus ūkininkas gali gauti ES paramą, jei ją deklaruoja kartu su tinkamumo finansuoti reikalavimus atitinkančiu žemės ūkio paskirties žemės plotu.
Tiesioginė pagalba (tiesioginė išmoka)	Paramos išmokos, daugiausia su plotu susijusi pagalba, tiesiogiai skiriamos ūkininkams iš Europos žemės ūkio garantijų fondo.
Tiesioginės išlaidos	Paramos gavėjo patirtos išlaidos, kurios yra konkrečiai susijusios su ES projektu ar veikla.
Tiesioginis valdymas	Tik Komisijos vykdomas ES fondo ar programos valdymas, priešingai nei pasidalijamojo valdymo ir netiesioginio valdymo atveju.
Tikslinė sritis	Antrojo lygmens ES kaimo plėtros prioritetą.

TNI neišspręstas klausimas	Komisijos pareikšta išlyga dėl TNI duomenų valstybės narės pajamų sąskaitose.
Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)	ES pajamos iš miltų ir cukraus mokesčių.
Transeuropinis tinklas (TEN)	Tarpvalstybinės transporto, energetikos ar telekomunikacijų infrastruktūros tinklas, sukurtas siekiant remti ir gerinti ES bendrosios rinkos veikimą sudarant palankesnes sąlygas laisvam asmenų, prekių ir paslaugų judėjimui.
Tvarkingumas /Teisėtumas ir tvarkingumas	Operacijos arba veiklos atitiktis taikytinoms taisyklėms ir teisės aktams, taip pat bet kokiems sutartiniais įsipareigojimams mastas.
Tvirtinančioji institucija	Valstybės narės paskirta įstaiga, kuri patvirtina išlaidų ataskaitų ir mokėjimo prašymų tikslumą ir atitiktį.
Už programas atsakingos institucijos	Kolektyvinis vadovaujančiųjų, tvirtinančiųjų ir audito institucijų terminas naudojant sanglaudos lėšas.
Užjūrio asociacijos sprendimas	Sprendimas, kuriuo nustatoma ES ir jos užjūrio šalių bei teritorijų partnerystė siekiant remti jų tvarų vystymąsi ir skatinti ES vertybes ir standartus.
Užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT)	Šalys ir teritorijos, kurios nėra ES narės, tačiau yra konstituciškai susijusios su trimis jos valstybėmis narėmis (Danija, Prancūzija ir Nyderlandais).
Vadovaujančioji institucija (VI)	Nacionalinė, regioninė ar vietos (viešoji ar privati) institucija valstybės narės paskirta valdyti ES finansuojamą programą.
Valstybės pagalba	Tiesioginė ar netiesioginė valstybės parama įmonei ar organizacijai, jai suteikiant pranašumą, palyginti su jos konkurentais.
Veiksmingumas	Mastas, kuriuo vykdant veiklą pasiekiami užsibrėžtų tikslų.

Veiksmingumas	Priemonė, kuria įvertinama, koku mastu buvo pasiekti ES finansuojamo veiksmo, projekto ar programos tikslai ir ar lėšos panaudotos racionaliai.
Veiksmingumo rezervas	Biudžeto suma, skirta Europos struktūrinių ir investicijų fondų išlaidoms, kuri gali būti neskiriama, kol nebus pasiekti tam tikri tikslai.
Veiksmų programa (VP)	Pagrindinė ES finansuojamų sanglaudos projektų įgyvendinimo nustatytu laikotarpiu sistema, atspindinti prioritetus ir tikslus, nustatytus partnerystės susitarimuose tarp Komisijos ir atskirų valstybių narių.
Vienkartinė išmoka	Mokėjimas, kuris atliekamas visas, o ne dalimis.
Vienkartinės išmokos už plotus sistema (VIPS)	Su plotu susijusių žemės ūkio išmokų sistema, taikoma dešimtyje valstybių narių pereinamuoju laikotarpiu, pagal kurią ūkininkai gauna standartinę pagalbos sumą už kiekvieną hektarą. Visos kitos valstybės narės taiko bazinės išmokos sistemą.
Viešieji pirkimai	Viešojo subjekto ar kitos institucijos vykdomas darbų, prekių ar paslaugų pirkimas naudojantis atvira konkurso procedūra, siekiant užtikrinti kokybę ir racionalų lėšų panaudojimą.
Vykdomoji įstaiga	Organizacija, kurią ribotam laikotarpiui įsteigė ir valdo Komisija, kad jos vardu ir atsakomybe atliktų konkrečias užduotis, susijusias su ES programomis ar projektais.
Žalinimas	Klimatui ir aplinkai naudingos žemės ūkio praktikos taikymas. Šiuo terminu paprastai vadinama ir atitinkama ES paramos schema.

Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS)	Valstybės narės žemės ūkio paskirties žemės duomenų bazė, naudojama teikiant tiesioginės paramos išmokas pagal bendrą žemės ūkio politiką ir atliekant ūkininkų deklaracijų tinkamumo finansuoti patikras.
Žemės ūkio gamybos veiksnių pajamos	Pajamos iš ūkininkavimo, suskirstytos į sudedamąsias dalis (žemę, darbo jėgą ir kapitalą).
Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK)	Ekspertų grupė, kurią Komisija skiria padėti įgyvendinti bendrą žuvininkystės politiką.
Žvejybos intensyvumas	Žvejybos poveikis žuvų populiacijoms.
